

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เป็นบุคคลที่สามารถสรรค์สร้างพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาชาติ การจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาเพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม ซึ่งรัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ซึ่งมุ่งเน้นการปฏิรูประบบบริหารและจัดการทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดการศึกษา และให้มีความอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐ (กรมวิชาการ. 2545 : 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 27 บัญญัติให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และวรรคสองบัญญัติว่าให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสารของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอน โดย

ผสมผสานระหว่างความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกันกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. มปป. : 12 - 15)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเด่น คือ เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางการประกันคุณภาพของผู้เรียนและกำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบความคิดให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสาระหลักสูตรของสถานศึกษาให้ครอบคลุมเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานความคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นศาสตร์แห่งบูรณาการหลักสูตร และการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีลักษณะของการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในหลักสูตรเข้าด้วยกัน เช่น วิธีการและแนวคิดของนักวิทยาศาสตร์ กระบวนการของนักคณิตศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ของศิลปิน นักดนตรี ประสบการณ์ของนักศิลปะและทักษะการสื่อสารถ่ายทอดภาษาออกมา ดังนั้น การเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมิใช่การเรียนแต่เนื้อหาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ จัดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความเป็นไปในสังคมและในโลก พิจารณามนุษย์ พุด เขียน ประเมิน คิดคำนวณ วิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างจินตนาการและพากเพียรพยายามในเรื่องต่าง ๆ กันอย่างไร สังคมศึกษา เชื่อมโยงกิจกรรมที่มนุษย์ทำ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าด้วยกัน (กรมวิชาการ. 2545 : 5 - 6)

จาก 2 ปีที่ผ่านมา ของการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ถือว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีความกระตือรือร้น และได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งในการจัดทำได้มีการนำเอา

ข้อมูลสารสนเทศมาประกอบการพิจารณาด้วย หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำส่วนใหญ่ จัดทำโดย คณะครู อาจารย์ของโรงเรียน ซึ่งถึงแม้ว่าจะทำได้ แต่ก็ยังขาดความมั่นใจในสิ่งที่ทำ โดยเฉพาะ การกำหนดเนื้อหาว่าเรื่องใดเป็นสิ่งที่ ต้องรู้ ควรรู้ หรือนำรู้ สำหรับผู้เรียนของแต่ละกลุ่มสาระ ในแต่ละช่วงชั้น ด้านสื่อการเรียนรู้แม้ว่าจะมีการทำสื่อการเรียนรู้โดยกระทรวงศึกษาธิการ ครูผู้สอน หน่วยงานและเอกชน สื่อที่จัดทำไปแล้วส่วนใหญ่ยังคงมีรายละเอียดและเนื้อหาสาระ ที่มากและมุ่งให้ผู้เรียนมากกว่าการนำเสนอสิ่งที่ท้าทายให้ผู้เรียนคิดและอยากเรียนรู้ต่อจาก ที่เสนอไว้ในด้านการจัดการเรียนรู้ แม้ว่าครูผู้สอนจะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทางปฏิรูป แต่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดเรื่อง เวลา จำนวน นักเรียน สื่ออุปกรณ์ ค่านิยมของผู้ปกครอง ผู้เรียน การคัดเลือกเรียนต่อ สิ่งแวดล้อม

จากการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ทดลองทำการวิจัย กลุ่มเป้าหมายเฉพาะกับครูผู้สอนว่า หลักสูตรที่ผ่านมามีส่วนใดดีควรคงไว้ ส่วนใดควรปรับปรุง ส่วนใดควรแก้ไข และจะเสริมแรงครู ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ได้อย่างไร (กษมา วรวรรณ ณ อุชฺชา. 2546 : ม.ป.ท) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ มีโรงเรียนนำร่องและ โรงเรียนเครือข่ายการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 โรงเรียน ที่ทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545 จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรของ โรงเรียนอนุบาลเมืองนครสวรรค์ (เขากบสุขวิวัฒน์วิทยา) พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่ม สาระที่มีความยุ่งยากในเชิงบูรณาการเนื้อหาของแต่ละสาระ เนื่องจากเป็นกลุ่มสาระที่ต้อง ผสมผสานเนื้อหาที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งทาง เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และศาสนา ซึ่งจะต้องชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความสำคัญของ เนื้อหาตลอดจนกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน และจากการสอบถามครูผู้สอนที่เข้ารับ การอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การจัดการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 2 ใน ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผู้เรียนควรได้พัฒนาความเข้าใจและศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของ จังหวัด ภาคที่อยู่อาศัยในประเทศไทยกับภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทาง กายภาพ สังคมและวัฒนธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีสภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 นี้ จะให้ผู้เรียนได้พัฒนาแนวคิด เพื่อขยายประสบการณ์ใหม่ ๆ การทำความเข้าใจใน ระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำต้องมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระ และสามารถนำกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไปใช้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

จากการรายงานข้อมูลอัตราค่าจ้างครูและปริมาณงานโรงเรียน ปีการศึกษา 2547 และจากการนิเทศติดตามผลในสถานศึกษา พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูสอนไม่ครบชั้นเรียนตามที่เปิดสอนจริง โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนครูพอค้ำกับชั้นเรียนที่เปิดสอน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีครูสอนครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครบทุกช่วงชั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1: 2547) ซึ่งโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด มีการทำงานที่แตกต่างกัน มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน และมีความพร้อมในด้านวัตถุดิบที่สำคัญคือ ครูผู้สอนแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน และนำข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์มาใช้ในการพัฒนากระบวนการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามเป้าหมายการศึกษาของชาติต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหาและระยะเวลา

เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริหารและบริการหลักสูตร
2. ด้านดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. ด้านสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ระยะเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 179 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 179 คน ครูผู้สอน จำนวน 380 คน รวม 559 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 146 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 146 คน ครูผู้สอน จำนวน 260 คน รวม 406 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางประมาณค่ากลุ่มตัวอย่างของ เครซีและมอร์แกน (Kerjcie and Morgan อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, 2543 : 75) แล้วสุ่มแบบชั้นภูมิ ตามขนาดโรงเรียน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน

ตัวแปรตาม มี 2 ตัวแปร ได้แก่

1. สภาพการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. ปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการใช้หลักสูตร หมายถึง สภาพการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไปสู่การเรียนการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารและบริการหลักสูตร ด้านดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร

ปัญหาการใช้หลักสูตร หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องในการนำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ไปสู่การเรียนการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารและบริการหลักสูตร ด้านดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร

ขนาดโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดของโรงเรียนโดยอาศัยจำนวนนักเรียน ในโรงเรียนนั้น เป็นตัวกำหนดขนาด จำแนกออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป ขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-999 คน ขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาของรัฐ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนที่รับผิดชอบในการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

ช่วงชั้นที่ 2 หมายถึง นักเรียนที่เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6

การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ไปสู่การเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ จัดทำขึ้นและใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ ซึ่งดูแล ส่งเสริม และสนับสนุน โรงเรียนในสังกัด ประกอบด้วย อำเภอเมือง นครสวรรค์ อำเภอเก้าเลี้ยว อำเภอโกรกพระ อำเภอชุมแสง อำเภอพยุหะคีรี

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ให้ความรู้ในเรื่องเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญ ๆ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ จริยธรรม สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ประชากรศึกษา และสิ่งแวดล้อมศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
2. ได้ปัญหาการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1
3. ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1